

K

KYÖSTI KAKKOSEN TIE HUIPULLE

W S O Y

JARI
KORKKI

K 2

KYÖSTI
KAKKOSEN
TIE
HUIPULLE

JARI
KORKKI

WERNER SÖDERSTRÖM OSAKEYHTIÖ
HELSINKI

© JARI KORKKI JA WSOY 2022
WERNER SÖDERSTRÖM OSAKEYHTIÖ
ISBN 978-951-0-48215-5
PAINETTU EU:SSA

Sisällys

Palaveri	7
Kotiseudulle Pohjois-Karjalaan	9
Vaarojen maa	11
Kaksisataa metriä kouluun	15
Koti, uskonto ja isänmaa	20
Keskikouluun ja kauemmaksi	27
Lakimies ja kymmenen rosvoa	33
Turvesuon kymppi	40
Sattumakauppiaaksi	47
Tokmanni perustetaan	51
Monopolit ja halpakauppa	57
Ruoka – suomalaisen kaupan Pyhä lehmä	63
Kiinalainen haaste	69
Mr. Tokmanni	75
Kuolema koskettaa perhettä	82
Vaalirahakohu yllättää	87
Tarja Halosen ongelma	106
Heimoveljet Unkarissa	111
Irti Tokmannista	115
Myhäilevä patruuna	129
Ibsenin Nukkekot	143
Tokmannin jälkeen	155

Katajaista kansaa ja baletin surma 168

Mesenaatti kerää taidetta 175

Maalaispojan kaupunkiasunto 195

K2 läheltä katsottuna 209

Matka ja määränpää 220

Liite: Collection Kakkonen 228

Henkilöhakemisto 230

Palaveri

Elämäkerta voi lähteä liitton melkein mistä vain, mutta ihan ensimmäiseksi tarvitaan näky. Kun pidimme kolmistaan ajan hengen mukaisen Teams-palaverin Kyösti Kakkosen ja WSOY:n Henriikki Timgrenin kanssa keväällä 2021, oli päällimmäinen tarkoitus selvittää, löytyisikö Kakkosen elämästä sellaista kaikupohjaa, että osaisin ryhtyä sitä tarinaksi kirjaamaan. Samalla tietysti ymmärsin olevani itsekin luupin alla – mikä mies ja ymmärtääkö yhtään kaupasta ja merenkulusta kuten sanonta kuuluu.

»Meille tehtiin kepposia, mutta kyllä mekin niitä teimme.»

Kun Kyösti Kakkonen lausui palaverissa nuo ylle kirjatut sanat, leimahti päässäni oitis veijaritarina, jonka pääosan esittäjä kulkee pitkän tien Kiihtelysvaaran turvesoilta Helsingin Bulevardin kristallilamppujen loisteeseen. Niiden lamppujen alla tuli sittemmin itsellenikin tutuksi kauppaneuvoksen rehevä nauru, kun paketoimme Kakkosen tietä halpakaupan keisariksi ja suomalaisen designataiteen mesenaatiksi. Aloin ymmärtää, millaiselta taustalta ponnistetaan suomalaisen yrittäjyyden väsymättömäksi puolestapuhujaksi – ja vaalirahoittajaksi, joka oli saada koko Suomen sekaisin.

Sillä tietenkin kävimme läpi myös Kehittyvien maakuntien Suomi ry:n eli KMS:n vaiheet, joihin olin myös itse jou-

tunut sekaantumaan työssäni politiikan toimittajana vuoden 2007 eduskuntavaalien jälkeen.

Syystä tai toisesta Kakkonen otti tavakseen kysyä istuntojemme alkuun arvioni kulloisestakin poliittisesta tilanteesta. Vastasin parhaan kykyeni mukaan, vaikka huomasin kyllä, että minua vähän testailtiin. Mikäs siinä. En tiedä tuliko meistä kavereita, mutta kyllähän se lämmitti, kun Kakkonen jo toisen istunnon jälkeen totesi, että taidettiin löytää oikea mies tehtävään. Ainakin yhden kaverin taisin kuitenkin varmuudella saada, Pikin. Piki on talon emännän Juliannan chihuahua-rotuinen rescue-löytökoira, ja kiva koira onkin.

Lopulta päädyimme pohtimaan elämän ja sijoittamisen suuria kysymyksiä kuten esimerkiksi sitä, mihin tarvitaan rahaa, kun sitä on jo tarpeeksi. Tai miten taideharrastus on pehmentänyt kovapintaista yritysjohtajaa ja tuonut uusia ulottuvuuksia maailmankatsomukseen.

Kiitän Kyösti Kakkosta rehevästä kerronnasta, WSOY:n väkeä kannustuksesta ja läheisiäni kärsivällisyydestä, kun olen ajatuksissani matkannut päähenkilön kotiseudulle Pohjois-Karjalaan.

Meille tehtiin kepposia, mutta kyllä mekin niitä teimme. Palaver on päättynyt.

Helsingissä 1.9.2022

Jari Korkki

Kotiseudulle Pohjois-Karjalaan

Kukaan ei ihan varmuudella tiedä, mistä populiksi eli tilattomaksi kirjattu Yrjö Kakkonen ilmestyi Pyhäselän Hammaslahteen 1600-luvun lopulla. Tohmajärven veroluettelossa hänet mainitaan ensimmäisen kerran vuonna 1681. Kakkosten sukua tutkinut Matti J. Kankaanpää jäljittää mahdollista alkukotia Laatokan Karjalaan. Kakkoja ja Kakkosia löytyy eri tavoin merkittyinä aikakirjoista niin Sortavalasta kuin molemmin puolin nykyistä valtakunnanrajaa Parikkalan ja Rautjärven tienoilta. Yrjön muuton todistavaa asiakirjaa ei kuitenkaan löydy. Jonkun on joka tapauksessa aina oltava sukututkimuksessa ensimmäinen kantaisä tai äiti, sillä Aatamin tai Eevan sukuseuroja ei Suomessa tai muuallakaan tietävästi ole vielä perustettu. Kakkosten sukuyhdistykselle tuo historiasta esiin nouseva kantaisä on Hammaslahden Yrjö Kakkonen.

Ruotsista tuli Itämeren alueen suurvalta, kun se sai Venäjän kanssa 1617 solmimassaan rauhansopimuksessa – Stolbovan rauhassa – muun muassa Inkerinmaan ja Käkisalmen läänin.

Luterilainen usko ja uudet Ruotsin verot saivat monen ortodoksin siirtymään idemmäksi, toisaalta vuonna 1595 solmitun Täyssinän rauhansopimuksen rajan katoaminen avasi

mahdollisuuksia myös lännessä. Sortavalan Rytty on nyky-päivän näkökulmasta kaukana, mutta ei sieltä ole Hammaslahteen kuin rapiat sata kilometriä. Ei matka eikä mikään toimeliaalle sielulle.

Vielä lyhyempi – kolmisenkymmentä kilometriä – on matka Hammaslahdelta Kiihtelysvaaran Huhtilammelle, jossa Heikki Juhonpoika Kakkonen, syytinkiläisen poika, renki ja loinen itsekin, syntyi juhannuksen korvalla 1882. Nykykielessä vaikeasti hahmottuva termi »loinen» tarkoitti työnantajan katon alla ja talon muonissa asuvaa palkollista. Vera-puolison kuoltua 1912 läheltä löytyi Huhtilammella piikonut Selma, jonka kanssa perhe kasvoi vielä kuudella lisälapsella edellisten kolmen jatkoksi.

Nuorimmainen syntyi isänsä tavoin juhannuksen tienoilla 1929, ja sai myös isänsä nimen, kun hänet kastettiin Heikki Anteroksi. Yhteiskunnallinen asema komistui maanviljelijäksi ja vaimo löytyi taas läheltä, Heiskasen Aune Kiihtelysvaaran Uskalinkylältä. Oma koti nousi Raatevaaraan, pienelle ostetulle maatilkulle, joka myöhemmin kasvoi, kun Heikki viisaasti hankki lisämaata naapureilta. Äiti-Aune oli saanut kodin perinnöksi matkaansa lehmän ja lampaan, mutta ei edes rantapalstoja. Ajan tavan mukaisesti maatilän peri talon ainut poika Arvo. Nuoripari sai aikaa myöten kuusi poikaa, joista vanhimpana maailmaan putkahti 7.12.1956 Kyösti Niilo Juhani. Hän on tämän kirjan päähenkilö.

Vaarojen maa

Kummitädin piti tulla jouluksi Helsingistä Raatevaaraan. Sika oli lahdattu ja kinkut ja potkat laitettu parhaiden perinteiden mukaan. Kummitäti Liisa oli äidin nuoruudenystävä, mutta hänen matkansa kotipuoleen katkesi auto-onnettomuuteen. Kummitäti menehtyi, mutta joululahja säästyi. Kolariauton uumenista löytyi lahja pienelle kummipojalle, junarata. Sen metallikiskot, junavaunut ja veturi ovat Kyösti Kakkosen varhaisin lapsuusmuisto.

– Olin kolmen vanha tai korkeintaan juuri täyttänyt neljä, Kakkonen pohtii.

Traaginen muisto sopii siihen, että yleensä varhaisimmat muistikuvamme ovat juuri noilta ikävuosilta. Ja parhaiten tietysti muistamme poikkeuksellisia tapahtumia ja tunteita.

Joulu oli maalla tärkeä odotuksen ja toivon juhla. Joulu-kirkkoon mentiin hevosella kuin laulussa konsanaan: Kello löi jo viisi, lapset herätkää, Juhani ja Liisi – muuten matka jää. Aisakello kilkkasi kuskinpukilla, reessä lämmitti lampaantalja. Reen jalakset narskuivat pakkaslumella.

– Oli saatu lahjoja ja valvottu pitkään. Kesken makeimpien unien kiskottiin väkisin matkaan.

Raatevaarasta oli Kiihtelysvaaran kirkolle kymmenen kilometriä. Mitään valoja ei ollut, mutta hevoset tunsivat tien

pilkkopimeässäkin. Kirkko oli tupaten täynnä, ihmiset talviturkeissaan. Kirkon piha oli täynnä hevosia.

– Älkää peljätkö; sillä katso, minä ilmoitan teille suuren ilon, joka on tuleva kaikelle kansalle...

Yli 200-vuotias Kiihtelysvaaran kirkko paloi maan tasalle syyskuussa 2018, mutta muun muassa alttaritaulu ja ehtoollis-hopeat ehdittiin pelastaa. Kellotapuli säästyi tuhopoltolta. Kolmikymppinen paikkakuntalainen mies tuomittiin tammi-kuussa 2019 kahden vuoden ja kahdeksan kuukauden ehdotomaan vankeuteen törkeästä vahingonteosta. Uuden kirkon rakentaminen on tarkoitus aloittaa alkuvuodesta 2023. Kakkosen veljekset ovat luvanneet rakennustöihin aimo lahjoituksen.

– Kiihtelysvaaralainen entinen keskustan kansanedustaja Matti Väistö vaimoineen veti sitä keräystä, ja kun siitä puutui tietty määrä, minä sanoin, että me laitamme sen lopun, Kakkonen kertoo menemättä summiin sen tarkemmin.

– Kyllä me siinä kuitenkin olemme suurin yksittäinen lahjoittaja. Täytyyhän kotikirkko pelastaa, sillä sen seinät ovat nähneet perheemme elämänvaiheet useiden sukupolvien ajan. On ollut häitä ja hautajaisia, konfirmaatioita ja muita juhlapäiviä. Maalla kirkkoon on aina menty hartain mielin.

Ennen liittämistään Joensuuhun vuoden 2005 alusta Kiihtelysvaaran väkiluku oli vajaat 2 700 asukasta. Kuten paikannimistä ja itse kunnan nimestä ilmenee, vaaroista ei varsinaisesti ole pulaa. Teoksessa *Kiihtelysvaara ennen ja nyt* (Kirjapaino Oy Maakunta, 1970) Olavi Eskelinen kuvailee Kiihtelysvaaraa mäkiseksi metsämaaksi, jonka siellä täällä rikkovat pienet järvet ja lammet sekä viljelykset.

Vaaroja peittää enimmäkseen moreenimaa, jossa kasvaa koivu- ja kuusivaltaista tuoretta sekametsää. Paikoin on myös kuivia hiekka- ja sorakankaita, joilla mänty on vallitseva puulaji. Salpausselän pohjoisimmat harjut kulkevat pitäjän halki lisäen maan mäkisyyttä.

--

Laajahkoja soita on Tohmajärven rajalla Valkeasuo ja Tuupovaaran rajalla Linnasuo, joka nykyään on ojitettu. Valkeasuo on suurelta osin aukeaa suursaranevaa, Linnasuo rämettä. Pienempiä rämeitä ja korpia on siellä täällä.

--

Kasvistolle antavat yleisleiman vehmaat koivikot ja lepikot, joiden runsaus johtuu siitä, että täällä on aikoinaan harjoitettu kaskiviljelyä. Reheviä lehtoja on etenkin Huhtilammella ja Heinävaaralla.

--

Maamme suurinta eläintä hirveä tavataan paikoitellen pitäjän eri puolilla. Oskolan ja Uskalin salomailla on karhu oleskellut vielä viime vuosinakin. Susi ja ilves ovat joskus tehneet retkiä pitäjän alueelle. Saukon jäljet seuraavat talvisin puronuomia. Näädän jälkiä risteilee usein metsissä salomailla. Mäyrä pitää huolen ampiaispesien kaivamisesta maasta ja vierailee usein loppukesästä kaurapellossa.

--

Ilmassa naukuen kaartelevat isot petolinnut, hiiri- ja mehiläishaukka, ovat vielä tavallisia nähtävyyksiä, Sen sijaan kanahaukka on nykyään harvinainen. Tuulihaukka on harvinaistunut viime aikoina.

Yllättävää kyllä kuvauksesta puuttuu kokonaan orava, vaikka kiihtelys on vanha oravannahkakaupan ja verotuksen mittayksikkö. Yksi kiihtelys on neljäkymmentä oravannahkaa ja se koostuu neljästä tikkurista. Kiihtelysvaara onkin vanhaa turkisuusluetta. Tikkurista puolestaan on saanut nimensä vanha turkisten kauppapaikka Tikkurila aivan toisella puolen Suomea. Suomen kielen sana raha taas on alun perin tarkoittanut juuri oravannahkaa. Rahavaara saattaisi tietysti näyttää hyvältä tienviitassa. Kiihtelysvaaran vanhassa vaakunassa (Ahti Hammar, 1961) on neljä hopeista oravannahkaa mustalla pohjalla. Neljäkymmentä oravannahkaa on hyvän metsämiehen ja hänen pystykorvansa päivän saalis.

Kiihtelysvaaran luonnon tila ei – eivätkä kuntarajatkaan – ole varmasti kaikilta osin enää sellainen, miksi Eskelinen sen yli viisikymmentä vuotta sitten kuvaa. Kyösti Kakkosen poikavuosiin kuvaus istuu kuitenkin hyvin. Ei jää juuri epäilystä siitä, että kyse on maalaispojasta, vieläpä hiukan metsänkin pojasta.

Kiihtelysvaaran pitäjärüokia valittiin 1980-luvulla varmuuden vuoksi enemmänkin: pohjoiskarjalainen vasikanpaisti, lanttu-lohko, otrakokko, marjareimi ja tupinakukkokset. Saattaisi jäädä Helsingin herralta ilman paikallista tulkkia tilaamatta.

*Leipä kul loppuu paistettaam piirroota, rahat kul loppuu
ajetaan kyijillä*

Tarkasta talo tulloo vain ei liijjal luaskavasta

Eihän tässä sarvenat vastakkain kolokatatk

Kyl on tiellää tilloo jos liev vartta virsullaak

(Kiihtelysvaaralaisia sananparsia 1930-luvulta

Kiihtelysvaara ennen ja nyt -kirjan mukaan)

Kaksisataa metriä kouluun

Kun tuli kouluunmenon aika, matka ei ollut pitkä. Raatevaaran kansakoulu oli Kakkosilta vain parinsadan metrin päässä, joten hiihtää ei kouluun tarvinnut. Muutoin suksilla oltiin paljon, ja latuja tehtiin koko perheen voimin. Yhdessä tampattiin ja latupohjat tehtiin valmiiksi jo kesällä. Nuoremmista veljistä kasvoi varsinaisia latuhirmuja, yksi oli jopa valtakunnallisessa valmennusryhmässä. Siellä pärjääminen vaati sellaista sitoutumista, mitä Kyöstiltä ei tuossa vaiheessa löytynyt.

– Isäukko kuljetti nuorempia veljiä kilpailuihin. Jossain kunnan kisoissa taisin olla itsekin, mutta seuraava veli kilpaili ikäistensä Suomen mestaruuksista.

Koulu oli aluksi hankalaa, ja syyn selviäminen otti aikansa. Vasta joskus toisella luokalla havaittiin, ettei Kyösti näe ollenkaan taululle. Opi nyt siinä sitten jotakin. Kun likinäköisen avuksi hankittiin silmälasit, koulumenestys kääntyi kasvuun kohisten.

– Kun on itse kasvanut likinäköisenä, ei voi mitenkään tietää, mitä sieltä taululta pitäisi oikein näkyä tai mitä muut oppilaat siellä näkevät, Kakkonen hymähtää.

Koulussa paljastunut likinäköisyys ei ollut Kakkosen elämän ensimmäisen yllätys. Jo pienenä vauvana kesti viikon

verran huomata, että Kakkosen nuori herra oli tullut maailmaan solisluu murtuneena.

– Makasin kodissamme vaarin nikkaroimassa puisessa kätkyessä, ja heti kun sen keinutus loppui, aloin huutaa kuin vietävä. Meni viikon verran ennen kuin tajuttiin, mikä on pielessä, Kakkonen kertoo *Kauppalehti Option* haastattelussa maaliskuussa 2021.

Perinnekätkyen idea oli, että sitä saattoi jalalla keinuttaa samalla, kun käsillä teki muuta, esimerkiksi neuloi.

Kakkonen ajattelee, että siitä lähtien tai sen vuoksi hän on myöhemmin viihtynyt erityisen hyvin keinutuolissa. Keinutuolissa hän saa kertomansa mukaan myös parhaat ideat.

– Keinutuoli on minulle hyvän olon tuoli.

Sinänsä kouluun meno oli helppoa, kun siellä oli tuttuja kavereita, muun muassa Timo-serkku. Jälkikäteen Kakkonen on pohtinut, että olisi voinut mennä kouluun myöhemminkin. Joulukuussa syntynyt on saanut olla joka paikassa nuorin ja pienin, eikä ikäero Kari-veljeenkään olisi ollut kuin runsaan vuoden. Toisaalta Kari on taas syntynyt tammikuussa, joten vuoden viivyttely koulutien aloittamisessa ei sekään olisi tuonut vielä veljeksiä samalle luokalle.

Sukua oli kylällä muutenkin vähän joka talossa. Raatevaara oli tiivis kyläyhteisö, jossa maaseudun työt tehtiin usein koko kylän voimin. Kyösti varttui kahden aikakauden välissä ja pääsi näkemään läheltä, kun koneet syrjäyttivät käsityön maataloudessa.

– Ensin niitettiin viikatteella. Sitten tuli hevosvetoinen niittokone, ja minäkin olen hevosella ajanut heinää karhelle ennen seivästystä.

Kylän viljat puitiin yhdessä, pelto ja talo kerrallaan. Naapuripuoli oli arkipäivää. Puuha oli hyvin työvoimavaltaista, ja siihen tarvittiin paitsi kymmenen hengen työporukka myös koko kylän kaikki hevoset. Myös perunat nostettiin porukalla. Kylissä riitti väkeä ja työllä tekijöitä.

– Ei siinä raha vaihtanut omistajaa, ja kaikki hyötyivät. Tällainen kyläyhteisön sosiaalinen talkooperinne on kadonnut maastamme täysin. Ei taida nykyään onnistua, että hammaslääkäri paikkaisi hampaan ja saisi vastavuoroisesti autonsa renkaat vaihdetuksi.

Lapset osallistuivat talon töihin voimiensa ja kykyjensä mukaan. Navetassa auteltiin pienestä pitäen, ja myös Kyöstillä oli jo ennen kouluikää oma lypsyjakkara. Lehmät lypsettiin tietenkin käsin. Työtä riitti myös lauantaisin ja sunnuntaisin, ja vähän vanhempana koulujen loma-aikoina.

– Nykyään joku puhuisi tietysti lapsityövoiman hyväksikäytöstä, mutta ei sitä kukaan sillä tavoin ajatellut. Maatilalla kyllä riitti kaikenlaista puuhaa ja askareita kaikenikäisille.

Marjoja kerättiin paljon ja sienä myös. Mustikkaa, puolukkaa ja vadelmia. Ilomantsin Patvinsuolta haettiin hillaa, ja sitä tuli valtavasti. Kakkonen muistelee, että parissa tunnissa sai kaksi sangollista täyteen, mutta myöntää sitten, että kymmenvuotiaan muistikuva voi toki pettää. Hauskaa kuitenkin oli.

Sienet Kakkonen tunnistaa vieläkin, sillä aikoinaan tuli hankittua 4H-kerhon sienikortti. Myrkkysienet on syytä erottaa.

– Vielä viime vuonnakin poimin ja laitoin itse sienet. Oli tatteja, kantarelleja, haaparouskuja ja vaikka mitä herkkuja. Itärajalla on totuttu syömään sieniruokia.

Yksi suosituimmista harrastuksista oli räkättirastaiden pesien tuhoaminen. Sitä pidettiin noihin aikoihin tuholais-
ten hävittämisenä ja marjapensaiden suojeluna. Työ oli erityi-
sen sopivaa huimapäisille pikkupojille, jotka eivät paljon vaaroista piitaneet. Latvoihin kiivettiin seurauksia pohtimatta. Pesät tyhjätettiin munista, kiivettiin alas ja munat puhallettiin tyhjiksi.

– Ei siinä pohdittu, saako niin tehdä. Silloin sai. Viisikymmentä munaa tuli aika helposti parissa tunnissa. Yleensä räkättin pesässä on neljästä kuuteen munaa.

Sama kohtalo oli harakanpesillä. Tosin vähän vanhempana harakoita ja variksia ammuttiin, jo viisitoistavuotiaana sai metsästyskortin. Lähellä luontoa myös harakka oli tuholainen.

Rinnakkaisluvan myötä sunnuntaisin tuli tutuksi jänismetsästys. Isä oli varsinkin nuorempana kova metsämies, ja latasi nuoruudessaan patruunat itse. Tutuista kotikylän vaaraimisemista tuli pari kolme jänistä aamupuhteen aikana, kun ketjut pantiin naapurin tilallisten kanssa kuntoon ja koirat laskettiin irti.

– Siinä sai tuntumaa, ja edelleenkin – viisikymmentä vuotta myöhemmin – olen Huhtilammen Eränkävijöiden jäsen.

Veljeskaartista oli seuraa toisilleen, ja isommilla myös vastuuta pienemmistään. Neljä vanhinta veljestä eli Kyösti, Kari, Keijo ja Pekka syntyivät melko peräkkäin, Mikkoon ja Teroon on vähän pidemmät välit. Vanhimman, Kyöstin, ja nuorimman eli Teron ikäero on kolmetoista vuotta. Siskoa ei pojille siunaantunut. Perheen sisällä vitsailtiin Aleksis Kiven hengessä noin seitsemästä veljeksestä.

– Se tyttölapsi oli enemmän ehkä äidin unelma. Itse ei lapsena sellaisia osaa pohdiskella. Eikä siinä omalla mielipiteellä ole mitään vaikutusta.

Vanhemmat veljekset hyötyivät iästään sikäli, että heille tarvittiin uudet vaatteet, nuoremmat saivat tyytyä käytettyihin. Aluksi paalupaikalla oli Kyösti, mutta Kari kasvoi pidemmäksi ja asetelmat hiukan vaihtuivat. Nuorempien pelastukseksi koitui, että joskus vermeet ajettiin käyttöikänsä loppuun ennen kuin viimeisen vuoro tuli.

– Hikkorisuksia meni aina poikki jyrkissä hiekkamon-
tuissa, ja niitä korjailtiin peltilätkillä. Ne pääsi onneksi pian työntämään nuoremmille.

Myös silmälaseja särkyi, kun pientä kärhämää tuli vähän väliä.

– Taisin sitten kuitenkin olla aika rasavilli.

"MEILLE TEHTIIN KEPPOSIA. MUTTA KYLÄ MEKIN NIITÄ TEIMME."

Kauppaneuvos Kyösti Kakkosen tie huipulle on vaikuttava tarina vahvatahtoisesta, hurmaavasta ja nokkelasta miehestä, jonka bisnesvainu ja nopeat liikkeet ovat herättäneet kanssaihmisissä niin ihastusta kuin kauhua.

Elämäkerrassaan Kakkonen kertoo, miten hänestä tuli halpakaupan keisari, miksi Tokmanni ei koskaan mennyt Venäjälle ja mitä kauppiaiden nyt pitäisi tehdä Kiinan kanssa.

Käsittelyyn pääsevät myös ay-liike sekä kuuluisa vaalirahajupakka.

Kirja näyttää lisäksi kauppiamiehen herkemmän puolen ja mesenaatin, jonka suomalaisen designitaiteen kokoelma on vertaansa vailla.

www.wsoy.fi

99.1

ISBN 978-951-0-48215-5